



AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 19.10.2007
COM(2007) 621 végleges

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

A fenntartható és versenyképes európai idegenforgalom menetrendje

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

A fenntartható és versenyképes európai idegenforgalom menetrendje

1. BEVEZETÉS

Az EU gazdaságában az idegenforgalom jelentős szerepének elismeréseként a Bizottság 2006 márciusában új idegenforgalmi politikát¹ fogadott el, amelynek fő célkitűzése az, hogy „az idegenforgalom Európában és világszerte megvalósuló fenntartható növekedésével javítsa az európai idegenforgalmi ágazat versenyképességét, valamint több és jobb minőségű munkahelyet teremtsen”. A Bizottság egyben azt is egyértelműen felismerte, hogy „a növekedés és a munkahelyteremtés elsődleges prioritásával együtt jár a társadalmi és környezeti célkitűzések előmozdítása”, és a fenntartható idegenforgalommal foglalkozó csoport² (Tourism Sustainability Group – TSG) a 2007 februárjában közzétett *„Intézkedések a fenntarthatóbb európai idegenforgalomért”* című jelentésében³ bemutatott munkájának eredményeiből merítve bejelentette a 21. európai idegenforgalmi menetrend elkészítését.

Az idegenforgalom valójában az egyik olyan gazdasági tevékenység, amelyben az Unióban a jövőbeli növekedés és munkahelyteremtés szempontjából a legnagyobb lehetőségek rejlnek. Szűk értelemben⁴ az idegenforgalom jelenleg kb. 4%-kal járul hozzá az EU GDP-jéhez, ez a szám több új tagállamban általában kb. 2% körüli, míg Máltán eléri a 12%-ot. Közvetett hozzájárulása a GDP-hez ennél jóval nagyobb: az idegenforgalom közvetetten az EU GDP-jének több mint 10%-át képezi, és az összes munkahely mintegy 12%-át teszi ki.

A fiataloknak kínált álláslehetőségek szempontjából az idegenforgalom különösen fontos, hiszen az idegenforgalomban kétszer annyi fiatal munkavállaló vesz részt, mint a gazdaság többi területén⁵. Az idegenforgalmi ágazatban a foglalkoztatottság aránya az utóbbi években lényegesen magasabb, mint a gazdaság többi területén, és ennek köszönhetően ez az ágazat jelentősen hozzájárul a több és jobb munkahely teremtésére irányuló lisszaboni célkitűzés teljesítéséhez. Az EU gazdaságában az idegenforgalom jelentősége az elkövetkező években valószínűleg tovább növekszik az idegenforgalom várható éves keresletének valamivel több mint 3%-os növekedése mellett⁶.

¹ COM(2006) 134 végleges, 2006.3.17.

² Összetételéről és szerepéről további információkért lásd a COM(2003) 716 végleges és COM(2006) 134 végleges dokumentumot.

³ http://ec.europa.eu/enterprise/services/tourism/tourism_sustainability_group.htm

⁴ A hagyományos utazási és idegenforgalmi szolgáltatók (szállodák, éttermek, kávézók, utazási irodák, autókölcsönzők, légitársaságok stb.), amelyek közvetlenül a látogatóknak nyújtanak árukat és szolgáltatásokat.

⁵ Lásd „Az oktatásban, a foglalkoztatásban és a társadalomban a fiatalok teljes körű részvételének elősegítése” című 2007.9.5-i COM(2007) 498 végleges dokumentumot.

⁶ Utazási és Turisztikai Világtanács (WTTC) – Közlekedésbiztonsági hivatalok regionális jelentései – Európai Unió 2007

Az úticélok önálló fejlődése és környezetük védelme, valamint egy versenyképes gazdasági tevékenység kialakítása közötti megfelelő egyensúly megtalálása nagy kihívást jelenthet. A fenntartható idegenforgalommal foglalkozó csoport munkája azonban megerősítette, hogy az idegenforgalom a környezetvédelemmel és a társadalommal szorosan együttműködve minden más gazdasági tevékenységnél jobban tud szinergiákat kialakítani. Ez azzal magyarázható, hogy az idegenforgalmi úticélok szorosan összefüggnek természetes környezetükkel, kulturális sajátosságaikkal, szociális interakcióikkal, biztonságukkal és a helyi lakosság jólétével. Ezek a sajátosságok a turizmust az úticélok megővésének és fejlesztésének hajtóerejévé teszik mind közvetlenül, a figyelemfelkeltésen és a bevételi támogatáson keresztül, mind pedig közvetetten azáltal, hogy ezeknek a támogatásoknak az odaítélését mások is gazdaságilag igazolják.

A globális tendenciák és prioritások változnak – az idegenforgalmi ágazat számára minden eddigénél inkább az az elsőszámú kihívás, hogy versenyképes és egyben fenntartható maradjon felismerve, hogy hosszú távon a versenyképesség a fenntarthatóságtól függ. Az éghajlatváltozás ma kulcsfontosságú problémának tekintendő, amely megköveteli, hogy az idegenforgalmi ágazat csökkentse az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását, és az úticélok igazodjanak a keresletbeli tendenciák és az általuk kínált szolgáltatástípusok változásaihoz.

Az európai idegenforgalom jövője a turisták tapasztalatainak milyenségére épül: a turisták felismerik, hogy ott, ahol törődnek a környezetvédelemmel, az alkalmazottakkal és a helyi közösségekkel, nagy valószínűséggel velük is törődni fognak. Azáltal, hogy a fenntarthatósággal kapcsolatos aggodalmak beépülnek tevékenységeikbe, az idegenforgalomban érdekelték megőrzik azokat a versenyképességi előnyöket, amelyek Európát a világ legvonzóbb idegenforgalmi úticéljává teszik: valódi sokféleségét, változatos tájait és kultúráit. Ezen túlmenően a fenntarthatósági problémák társadalmilag felelős módon⁷ történő kezelése támogatja az idegenforgalmi ágazatot termékeik és szolgáltatásaik innovációjában, valamint minőségük és értékük növelésében.

A közleményben bemutatott „*A fenntartható és versenyképes európai idegenforgalom menetrendje*” tehát teljesíti az Európai Bizottság egyik hosszú távú kötelezettségvállalását⁸, amelyet a többi európai intézmény is támogat⁹. A menetrend a fenntartható idegenforgalommal foglalkozó csoport jelentésére és az azt követő nyilvános konzultációs eljárás eredményeire épít¹⁰. A növekedésre és

⁷ Lásd még „Esély és felelősség. Hogyan segíthetünk több kisvállalkozásnak, hogy tevékenységük során a társadalmi és környezeti kérdésekre is figyelemmel legyenek”, 2007. január

⁸ A kötelezettségvállalást először a 2001.11.13-i COM(2001) 665 végleges dokumentumban (8. intézkedés) jelentették be, majd a 2003.11.21-i COM(2003) 716 végleges és a COM(2006) 134 végleges dokumentumban megerősítették.

⁹ A Tanács 2002.5.21-i állásfoglalása az európai idegenforgalom jövőjéről (2002/C 135/01), a Tanács következtetései az európai idegenforgalom fenntarthatóságáról (2005.4.19., 8194/05), az Európai Parlament állásfoglalása a fenntartható európai idegenforgalom új perspektíváiról és kihívásairól (2004/2229 INI)

¹⁰ Lásd http://ec.europa.eu/enterprise/services/tourism/index_en.htm

munkahelyteremtésre irányuló megújult lisszaboni stratégia¹¹ és a fenntartható fejlődésre vonatkozó megújult stratégia¹² végrehajtásához is hozzájárul.

2. A FENNTARTHATÓ ÉS VERSENYKÉPES EURÓPAI IDEGENFORGALOM MENETRENDJE

A turisták jóléte, a természetes és kulturális környezet igényei, valamint az úticélok és vállalatok fejlődése és versenyképessége közötti megfelelő egyensúly kialakításához integrált és holisztikus megközelítésre van szükség, amelyben az érdekelt felek célkitűzései azonosak.

2.1. A fenntartható európai idegenforgalom célkitűzései és a megoldásra váró kihívások

A növekedést és a munkahelyteremtést célzó partnerség és a fenntartható fejlődésre vonatkozó stratégia alapján a gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi politikák fejlesztésére irányuló meglévő uniós keret megfelelő háttérrel biztosít a „menetrend” célkitűzéseinek – azaz gazdasági jólét, társadalmi egyenlőség és kohézió, valamint a környezet és a kultúra védelme – eléréséhez¹³.

Ezek a célkitűzések az európai idegenforgalomban érdekelttek számára is követendők az Európából kifelé irányuló idegenforgalom hatását befolyásoló politikájuk és intézkedéseik, valamint a fogadó országok fenntartható fejlődésének egyik eszközeként az idegenforgalom támogatása során.

E célkitűzések elérése során az idegenforgalmi ágazat tekintetében jó néhány kihívással¹⁴ szembe kell nézni. Ezek elsősorban a következőket foglalják magukban: a természeti és kulturális források fenntartható megóvása és kezelése, az idegenforgalmi úticélok forrásfelhasználásának és szennyezettségének minimálisra csökkentése, ideértve a hulladéktermelést is, a közösség jólétének érdekében a változások kezelése, a kereslet szezonális jellegének csökkentése, az idegenforgalommal kapcsolatos közlekedés környezeti hatásának kezelése, az idegenforgalmi élmények elérhetővé tétele mindenki számára megkülönböztetés nélkül és az idegenforgalmi állások minőségének növelése, ideértve a Bizottság migrációs politikájának keretén belül az illegálisan tartózkodó harmadik országbeliek foglalkoztatása kérdésének kezelését is¹⁵. Annak biztosítása, hogy a turisták és azok a helyi közösségek, ahol idegenforgalmi szolgáltatásokat nyújtanak, biztonságban vannak, további kihívást jelent, és egyben az idegenforgalom sikeres fejlődésének alapfeltétele¹⁶.

¹¹ COM(2005) 24 végleges, 2005.2.2.

¹² Az EU fenntartható fejlődésre vonatkozó megújult stratégiája, amelyet az Európai Tanács 2006. június 15-16-án fogadott el.

¹³ A célkitűzéseket a TSG jelentése részletesebben is kifejti (3. o.).

¹⁴ A kihívásokra, amelyek a megújult fenntartható fejlődési stratégiában megállapított hét kihívással állnak összefüggésben, a TSG jelentése részletesen kitér (8–17. o.).

¹⁵ Lásd még az irányelvjavaslatot a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárait foglalkoztató munkáltatókkal szembeni szankciókról, COM(2007) 249, 2. o. Hatásvizsgálati jelentés, SEC(2007)603., 7. o.

¹⁶ A tagállamok az adott helyszínek és tömegrendezvények védelmére vonatkozó helyes gyakorlatok felismeréséből és egymással való megosztásából a létfontosságú infrastruktúrák védelmére vonatkozó

Ezek a kihívások térben és időben nincsenek meghatározva. Prioritásuk, a megoldás módja és a kihasználható lehetőségek helyenként változhatnak.

Az érdekelteknek továbbra is számítaniuk kell a változásokra, és lépést kell velük tartaniuk. A politikáknak és intézkedéseknek figyelembe kell venniük azt is, hogy a környezetvédelmi kihívások, mint pl. az éghajlatváltozás¹⁷ és a vízhiány¹⁸, a technológiai fejlődés és az egyéb idevágó politikai, gazdasági és társadalmi kérdések hogyan befolyásolják a keresletet és kínálatot. A kihívásokat ezért az összes érdekelt közreműködésével rendszeresen naprakésszé fogják tenni.

2.2. Az intézkedések kerete

A menetrend célkitűzéseinek teljesítése és a fenti kihívásokkal való szembenézés együttes fellépést igényel, amelyet a megfelelő közpolitikák is támogathatnak: az úticélok fenntartható igazgatása, a vállalatok fenntarthatósági aggályainak integrálása és a turisták tudatosítása a fenntarthatóságról.

Az úticélok fenntartható igazgatása kulcsfontosságú az idegenforgalom fejlesztéséhez, különösen a hatékony terület- és földfelhasználási tervezéssel és fejlődésük megfigyelésével, valamint az infrastruktúrába és szolgáltatásokba való befektetésről hozott döntésekkel. Annak biztosításával, hogy az idegenforgalom új fejlesztése olyan mértékben és oly módon történik, hogy a helyi közösség és a környezetvédelem igényeivel lépést tartson, a fenntartható igazgatás egy adott úticél gazdasági teljesítményét és a versenyhelyzetét hosszú távon megerősítheti. Ehhez az összes regionális és helyi érdekelt bevonásával egy támogató keretre és olyan hatékony struktúrára van szükség, amelyen belül a partnerségek és hatékony vezetés könnyebbé válnak.

A vállalatok elsőszámú célja az, hogy versenyképesek maradjanak. Az ennek érdekében meghozott intézkedéseket úgy kell tekinteni, mint a fenntarthatóság megvalósítására irányuló folyamat egy részét, amely egyike a legfontosabb versenyképességi előnyöknek. Hosszú távú versenyképességük, életképességük és jólétük biztosítása érdekében a vállalatoknak döntéshozatalukba, valamint igazgatási gyakorlatukba és eszközeikbe ezért az eddigieknél hatékonyabban teljes mértékben be kell vonni a fenntarthatósággal kapcsolatos aggodalmakat. Ebben a folyamatban a vállalatátamogatási szolgáltatások és egyesületek jelentős szerepet játszanak.

Végül ahhoz, hogy kézzelfogható haladást lehessen elérni, a szabadidős és a vállalati piac keresleti oldaláról erősebb és következetesebb jelzésekre van szükség. Foglalkozni kell a turistákkal, hogy ki lehessen fejleszteni, illetve meg lehessen erősíteni azt az alapvető képességüket, hogy a fenntartható fejlődés szempontjából kedvező döntéseket hozzanak. A fenntarthatóság tudatosítása és etikája megkönnyíti a turisták felelős egyéni hozzáállásának és gyakorlatainak kialakítását. Ha a

európai programon keresztül profitálhatnak, amely lehetővé teszi a vonatkozó intézkedések megfelelő koordinációját.

¹⁷ Lásd még az „Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz Európában – Az uniós fellépés lehetőségei” című zöld könyvet, 2007.6.29-i COM(2007) 354 végleges.

¹⁸ Lásd még „Az Európai Unióban a vízhiány és az aszály jelentette kihívás kezeléséről” című 2007.7.18-i COM(2007) 414 közleményt.

fogyasztók egyre jobban megértik a fenntarthatóság értékét, mindez a vállalatokat is aggályaik kifejezésére és ennek megfelelő lépésekre sarkallja.

2.3. A versenyképes és fenntartható idegenforgalom megvalósításának elvei

A versenyképes és fenntartható idegenforgalom megvalósítása érdekében a Bizottság felkéri az összes szereplőt, hogy a következő elveket kövessék¹⁹:

- **Holisztikus és integrált megközelítésre van szükség** – Az idegenforgalom tervezése és fejlesztése során az összes különféle hatást figyelembe kell venni. Ezen kívül az idegenforgalomnak kiegyensúlyozottnak kell lennie, illetve a társadalomra és környezetvédelemre kiható tevékenységeket kell magában foglalnia.
- **Hosszú távú terv** – A fenntartható fejlődés lényege az, hogy figyelembe veszi mind a jelen, mind a jövő nemzedékeinek igényeit. A hosszú távú tervezéshez időtálló intézkedésekre van szükség.
- **A fejlődés megfelelő mértékű és ütemű megvalósítása** – A fejlődés szintjének, mértékének és formájának a fogadó közösségek és az úticélok sajátosságait, forrásait és igényeit kell tükröznie.
- **Az összes érdekelt bevonása** – A fenntartható megközelítés a döntéshozatalban és a gyakorlati megvalósításban széles körű, eltökélt részvételt igényel mindenki részéről, akire a végeredmény hatással van.
- **A rendelkezésre álló legjobb ismeretek alkalmazása** – A politikáknak és az intézkedéseknek a rendelkezésre álló legfrissebb és legjobb ismereteket kell követniük. Az idegenforgalmi tendenciákról és hatásokról, valamint a készségekről és tapasztalatokról szóló információkat egész Európában meg kell egymással osztani.
- **A kockázat minimalizálása és kezelése** (elővigyázatosság elve) – Ha a végeredménnyel kapcsolatban bizonytalanság van, teljes értékelést kell elvégezni, és megelőző intézkedéseket kell hozni a környezetvédelmi vagy társadalmi károk elkerülése végett.
- **A költségekben a hatások megnyilvánulása** (a felhasználó és a szennyező fizet) – Az áraknak tükrözniük kell a fogyasztás és a termelési tevékenységek társadalomra háruló tényleges költségeit. Mindez nemcsak egyszerűen a szennyezésre vonatkozik, hanem a jelentős igazgatási költségekkel járó létesítmények használatáért beszedett díjra is.
- **Adott esetben határok megállapítása és betartása** – Meg kell állapítani az egyes helyszínek és nagyobb területek befogadóképességét, és adott esetben készen kell állni és képesnek kell lenni az idegenforgalmi fejlesztések és a turisták számának bekorlátozására.

¹⁹

A fenntartható idegenforgalommal foglalkozó csoport „Intézkedések a fenntarthatóbb európai idegenforgalomért” című jelentése, 2007. február, 3–4. o.

- **Folyamatos felügyelet** – A fenntarthatóság lényege a hatások megértése és folyamatos nyomon követése, hogy el lehessen végezni a szükséges változtatásokat és fejlesztéseket.

3. EGYÜTTES HALADÁS

Több érdekelt fél is elismerte már a fenntarthatóság kihívásának jelentőségét, és teljesítményük javítására törekednek. Mindezek ellenére nagyobb előrelépésre van szükség. Jelentősebb eredmények elérése érdekében a meglévő – és jövőbeli – kezdeményezéseknek egyesíteniük kell erejüket, valamint láthatóbb és szinergikusabb módon kell együttműködniük.

Ez a „menetrend” ezt az önkéntes folyamatot kívánja megerősíteni. Támogatnia kell Európában mindenkinek, aki érdekelt az idegenforgalomban: a kormányzás különböző szintjeinek – helyi hatóságoknak, az úticélok igazgatását végző szervezeteknek, régióknak, tagállamoknak, magának az Európai Bizottságnak, vállalatoknak, turistáknak és más szervezeteknek,²⁰ amelyek serkentik, támogatják és befolyásolják az idegenforgalmat.

Az idegenforgalmi ágazat a magán- és közszféra sok különböző decentralizált hatáskörű érdekeltjét magában foglalja. Ezért a szubszidiaritás elvének betartása és az alulról felfelé irányuló megközelítés igen fontos, bevonva azokat az érdekeltet, akiknek megvan a kompetenciájuk és hatáskörük a cselekvéshez, és önkéntesen járulnak hozzá a menetrend végrehajtásához.

Ezért az úticélok szintjén a közös fellépésre tevődik a hangsúly, de a támogató nemzeti és európai politikák és fellépések összefüggésében.

3.1. Az érdekelttek szerepe

A fenntartható idegenforgalommal foglalkozó csoport létrehozott egy cselekvési keretet, valamint a fent említett három elem – fenntartható úticélok, fenntartható vállalatok és felelősségteljes turisták – és a felismert kihívások szerint a menetrend végrehajtásához az érdekelttek különböző csoportja számára tágabb felelősségi köröket²¹ és egyedi szerepeket²² állapított meg.

Az idegenforgalomban érdekelt feleket felkéri, hogy fogadják el ezeket a felelősségi köröket, és éljenek a lehetőséggel, amelyet a fenntarthatóság kihívása az innováció és növekedés lehetséges hajtóerejeként kínál.

Az érdekeltteknek a pozitív és negatív eredmények közlésével meg kell osztaniuk egymással tudásukat, hogy szorosabb kapocs jöjjön létre a tudás kialakítása, terjesztése és a fenntartható és versenyképes gyakorlatok végrehajtása között. Ebből a célból azokon a szinteken, amelyeken elsősorban működnek – úticél, regionális, nemzeti, európai vagy nemzetközi szinten – strukturált és rendszeres együttműködést kell kialakítaniuk, és ezekben az együttműködési struktúrákban szóba kell hozni a

²⁰ Többek között: oktatási és kutatási létesítmények, szakszervezetek, fogyasztói egyesületek, nem kormányzati szervezetek és nemzetközi szervezetek.

²¹ TSG-jelentés, 27–30. o.

²² TSG-jelentés, 1a. és 1b. táblázat, 31–39. o.

fenntarthatóság kérdését. Ilyen együttműködés pl. a munkáltatók, munkavállalók és képviselői szerveik közötti szociális párbeszéd.

A kis- és mikrovállalkozások nélkülözhetetlen szerepet játszanak az európai idegenforgalomban, de méretükből adódóan nem mindig vannak kellőképpen felszerelve ahhoz, hogy integrálják a fenntartható fejlődés szempontjait, és tevékenységeik részeként értékesítsék őket. A kapcsolódó közvetítőket ezért felkérjük, hogy juttassák el a menetrend fő üzeneteit hozzájuk, és tegyék könnyebbé számukra a megvalósításhoz való hozzájárulásukat.

3.2. Az Európai Bizottság szerepe

A Bizottság elismeri az intézkedésekben gyakorolt felelősségi körét, és lépésenkénti megközelítéssel európai szintű kezdeményezéseket hajt végre, miközben az idegenforgalomban érdekelt számára európai szinten hozzáadott értéket biztosít, és maximálisan tiszteletben tartja a hatáskörök Szerződésben előírt megosztását.

Ez a menetrend az idegenforgalom területén és minden más olyan politikai területen, amely hatással van az idegenforgalomra és fenntarthatóságára, irányt mutat a Bizottság jövőbeli tevékenységei számára. A Bizottság ezért a fenntartható idegenforgalommal foglalkozó csoportra fog támaszkodni.

A Bizottság a szomszédos országokkal (Kelet-Európa és a MED-régió) és az ESZP-országokkal (az európai szomszédságpolitika országaival) az idegenforgalom területén további együttműködést folytat, és az idegenforgalom területén az európai uniós közvetlen külföldi befektetésen és közös vállalkozásokon keresztül továbbra is támogatja a kis és közepes bevételű fejlődő országokat.

3.2.1. *A szereplők mozgósítása az ismeretek létrehozására és egymással való megosztására*

Az Európai Bizottság arra törekszik, hogy az EU polgárai és társadalma számára a helyes gyakorlatok láthatóbbá és elismertté váljanak, és megerősítse azoknak a gyakorlatoknak az ismeretét és megértését, amelyek a fenntarthatóságot és a versenyképességet kölcsönösen megerősítő módon kötik össze.

A Bizottság konferenciák és kutató tanulmányok szervezésébe kezdett, hogy felhívja a figyelmet az olyan kihívásokra, mint pl. szociális és elérhető idegenforgalmi kezdeményezéseken keresztül a fiatalok, az idősek és a különleges bánásmódot igénylő egyének utazásának megkönnyítésére, valamint azokra a munkamódszerekre, amelyeket helyi és regionális szinten alkalmazni lehet (pl. tanulmány a jelentős kulturális és sportrendezvények idegenforgalmi érdekeltségű kkv-kre gyakorolt hatásáról). Az idegenforgalmi tanulási területről szóló kézikönyv hasznos kezdeményezés, amely a tudásalapú intézmények bevonását hirdeti konszenzus elérésére irányuló megközelítés keretén belül, amely célja az idegenforgalmi ágazatban az úticélok szintjén a kkv-k teljesítményének és a munkaerő-potenciál növelése.

A Bizottság arra is törekszik, hogy a tudást létrehozó szereplők (pl. egyetemek, kutatóintézetek, állami és magán megfigyelőközpontok) figyelmét az európai idegenforgalom fenntarthatósága előtt álló kihívásokra irányítsa. Mindez megkönnyíti együttműködésüket, és elősegíti a formális és informális idegenforgalmi

oktatás biztosítását. A nemzetközi képzések és kihelyezések, csereprogramok támogatásával, valamint a képzési módszerek, segédanyagok és tartalom – ideértve a képzési programokba a fenntarthatóság elvének beépítését – fejlesztésével serkenti az európai mobilitást.

A helyi és regionális szintű elkötelezettséget a különféle típusú úticélok (pl. vidéki, part menti, hegyi, városi stb.) közötti összefogás segítségével támogatják, amelyek kötelezettséget vállalnak az úticélok már elkezdett fenntartható igazgatása iránt, és nyitottak minden más érdekelt fél részvétele felé. Az Európai Bizottság – új technológiák alkalmazásával is – támogatja a platformok megszilárdítását vagy létrehozását, amelyek során a helyes és helytelen gyakorlatok tanulságait meg lehet egymással osztani, és javítani lehet az idegenforgalom és más kapcsolódó ágazatok közötti együttműködést. A helyes gyakorlatok egymással való megosztásának előmozdítása az úticélok fenntartható igazgatása felé (pl. a szezonális kérdésének kezelése és az idegenforgalmi idény kibővítése) jelentősen hozzájárulhat az idegenforgalmi úticélok versenyképességéhez. Ezek a platformok lehetővé teszik az úticélok területi és gazdasági sajátosságait tükröző, különlegesebb megközelítést.

Az évenként megrendezett Európai Idegenforgalmi Fórum szintén platformot biztosít ahhoz, hogy az érdekeltek meg tudják egymással osztani nézeteiket, és megerősítsék együttműködésüket az európai idegenforgalom fenntarthatósága és versenyképessége közötti összefüggéssel kapcsolatos kérdések terén.

A tagállamokkal és a köztük folytatott együttműködés megerősítése érdekében az idegenforgalmi tanácsadó bizottság (Tourism Advisory Committee – TAC)²³ keretén belüli jelenlegi éves jelentést arra használják, hogy könnyebbé váljon az információ megosztása és terjesztése arról, hogy politikáik és intézkedéseik hogyan óvják az idegenforgalom fenntarthatóságát.

Annak igénye, hogy hamarabb és jobban meg lehessen ismerni Európában az idegenforgalom alakulását, részben statisztikai és földrajzi adatok²⁴ gyűjtésével és biztosításával, részben pedig a már meglévő vagy új megfigyelőközpontok tevékenységein keresztül elégíthető ki. Ezek az információk megkönnyítenék a fő kihívások megfigyelését, különösen azokat, amelyek a kkv-k, valamint a foglalkoztatás és szezonális jelleg szempontjából fontosak.

Végül a Bizottság felkéri a nemzetközi szervezeteket (UNWTO, UNEP, UNESCO stb.), hogy járuljanak hozzá ehhez a folyamathoz azáltal, hogy felismerik a tevékenységi területeik és az európai menetrend közötti szinergiákat.

3.2.2. *A kiemelt úticélok támogatása*

A Bizottság tovább folytatja a „Kiemelt európai úticélok” (EDEN) kísérleti projektjének végrehajtását. Az EDEN segíti az újonnan megjelent európai úticélokat, és támogatást nyújt azoknak, ahol az idegenforgalom fejlesztése a társadalmi, kulturális és környezetvédelmi fenntarthatóság biztosításával történik. A díjra

²³ A Tanács 1986. december 22-i 86/664/EGK határozata.

²⁴ Például az idegenforgalmi statisztikai irányelv felülvizsgálatával és/vagy az Európa-szerte egységes térinformatikai szolgáltatásokat biztosító GMES-sel (globális környezetvédelmi és biztonsági megfigyelés).

minden évben más témát választanak ki. A Bizottság elősegíti a díjnyertes úticélok közötti hálózatok kialakítását, hogy európai szinten könnyebbé váljon a helyes gyakorlatok egymással való megosztása, és a többi úticélt is hasonló fenntartható idegenforgalmi modellek elfogadására bátorítsa.

A Bizottság egyben megszilárdítja Európa mint magas színvonalú és fenntartható idegenforgalmi úti cél imázsát és megítélését is. Ebből a célból a Bizottság együttműködik az Európai Turisztikai Bizottsággal és a nemzeti idegenforgalmi szervezetekkel, hogy olyan megfelelő stratégiát dolgozzanak ki, amely magában foglalja az európai úticél idegenforgalmi portáljának (European Destination Tourism Portal)²⁵ használatát is.

3.2.3. *Az EU pénzügyi eszközeinek mozgósítása*

Az Európai Bizottság elismeri, hogy az érdekelteknek a menetrend végrehajtásának elősegítésére pénzügyi támogatásra van szükségük. Az európai szintű lehetőségek – mint pl. a tagállamok és az összes régió előtt álló lehetőség, hogy az Európai Regionális Fejlesztési Alap segítségével idegenforgalmi projekteket finanszírozzanak – már kihasználhatók. A fenntartható és innovatív idegenforgalmi gyakorlatokat a különféle európai pénzügyi eszközök – különösen a kohéziós politikai alapok (Európai Regionális Fejlesztési Alap és az Európai Szociális Alap), az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap, az Európai Halászati Alap, az Európai Közösség kutatási, technológiafejlesztési és demonstrációs tevékenységekre vonatkozó hetedik keretprogramja (ahol az éghajlatváltozásról szóló fő prioritásban szerepel az idegenforgalomra gyakorolt hatás) – különböző célkitűzéseiben és a Leonardo da Vinci programban – amelybe a szakképzésben részt vevő diákokra és személyekre különleges intézkedést vezettek be, és már elindítottak egy projektet az ágazatban a képesítések elemzésére és kidolgozására – már kiemelt kritériumokként kezelik. A versenyképességi és innovációs keretprogram szintén támogatja az uniós vállalatok, különösen a kkv-k versenyképességét²⁶. A Bizottság elősegíti az ismeretek terjesztését arról, hogy ezek a meglévő uniós pénzügyi eszközök a különböző idegenforgalmi érdekeltek által hogyan használhatók fel, és eddig hogyan lettek felhasználva erre a célra.

3.2.4. *A fenntarthatóság és a versenyképesség érvényesítése a Bizottság politikáiban*

Az idegenforgalomra számos már meglévő európai szakpolitika és intézkedés nagy hatással van, amelyek jelentősen hozzájárulhatnak a fő kihívások kezeléséhez. Az általános szakpolitikák, mint pl. a környezetvédelem, a közlekedés, a foglalkoztatás vagy a kutatás különböző területeken az adott sajátosságok miatt különböző hatást fejtenek ki. A Bizottság a különböző területek igényeit már most is figyelembe veszi, és továbbra is figyelembe fogja venni.

Az EU jövőbeli tengerészeti politikájáról tartott konzultációs folyamatban az érdekeltek jelentős hozzászólásai bebizonyították, hogy érdeklődéssel és támogatólag fordulnak a fenntarthatóbb és versenyképesebb tengeri és tengerparti idegenforgalomra irányuló uniós szintű intézkedések felé. Aggodalmaikra adott

²⁵

www.visiteurope.com

²⁶

Lásd még COM(2006) 134 végleges, 6–7. o.

válaszként a tengerészeti politika integrált megközelítése alapként szolgál további intézkedések kidolgozására, hogy fokozódjon az ágazat fenntarthatósága és versenyképessége. Első lépésként a Bizottság figyelmét a part menti környezetben a földi és tengeri felhasználás közötti versenyt érintő kérdésekre és a part menti idegenforgalmi ágazatra összpontosítja azáltal, hogy értékeli a gyorsan növekedő szegmensek, mint pl. a hajózási idegenforgalom hatásait, és megvizsgálja a hajózási ipar, a kikötői létesítmények, a kikötőmedencék és egyéb tengerészeti iparágak közötti összefüggéseket.

A hegyvidékeknek olyan előrelátó vidékfejlesztési politikákra van szükségük, amelyek integrálják az e sajátos természeti környezet megóvására vonatkozó követelményeket és lakosaik fenntartható jólétét egyaránt²⁷. A Bizottság elismeri, hogy sok ilyen érzékeny hegyvidék gazdag természetes örökségét meg kell őrizni.

A vidéki területek azért ruháznak be az idegenforgalomba, hogy változatossá tegyék gazdaságukat, amelyre a növekedéshez, a foglalkoztatáshoz és a fenntartható fejlődéshez szükség van. Mivel ezekben a térségekben élni és dolgozni is lehet, és természetes források és értékes tájak tárházai, vonzerejükkel valódi lehetőségeket kínálnak. Mindez arra késztet, hogy a közösségi politikák között sinergiákat kell biztosítani, a környezetet és a vidéket pedig óvni kell.

Az idegenforgalom a városok fenntartható fejlődéséhez is hozzájárulhat azáltal, hogy javítja a vállalatok versenyképességét, kielégíti a társadalmi igényeket, és óvja a kulturális és természetes környezetet. A városok akkor lesznek minden szempontból sikeres úticélok, ha globális megközelítést alkalmaznak, amely a fenntartható fejlődés elvein alapul, és amelyet az állami politikák minden szinten, európai szinten is elismernek és támogatnak.

4. KÖVETKEZTETÉSEK

Ez a közlemény egy közép- és hosszú távú menetrend hivatalos kezdete és jóváhagyása, amelyben minden érdekeltnek meg kell tennie a szükséges lépéseket ahhoz, hogy megszilárdítsák a fenntartható gyakorlatok hozzájárulását Európa mint a legvonzóbb idegenforgalmi úticél versenyképességének megkönnyítéséhez.

Az Európai Bizottság számít rá, hogy a kezdeményezést a többi intézmény is politikailag támogatja, és 2011-ben beszámol az elért haladás értékeléséről.

²⁷

Az Alpesi Egyezmény turizmusról szóló jegyzőkönyve jó példája a jogi keretnek, amely az érdekeltek hozzájárulását regionális és helyi szinten ösztönzi és koordinálja.